Från:
Skickat: Tue, 14 Oct 2025 08:22:16 +0100
Till: "registrator.rlk@regionstockholm.se" <registrator.rlk@regionstockholm.se>
Ämne: RS 2025-0095
Bilagor: RS 2025-0095.pdf, RS 2025-0095.docx
Categories: A

Hej,

Bifogar synpunkter på granskningsförslaget till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Diarienummer RS 2025-0095.

Med vänlig hälsning,

Branschansvarig

BYGGFÖRETAGEN
Wennerbergsgatan 10
Box 340 25, 100 26 Stockholm

www.byggforetagen.se

*Byggföretagen behandlar dina personuppgifter i enlighet med GDPR. Här kan du läsa mer om vår behandling och dina rättigheter, **Integritet och behandling av personuppgifter***

BYGGFÖRETAGEN

Region Stockholm
Dnr RS 2025-0095
Stockholm Regional utvecklingsstrategi

Byggföretagens remissvar avseende ”Regional utvecklingsstrategi för Stockholmsregionen”

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar cirka 4 000 bygg-, anläggnings- och specialföretag. Byggföretagen har tagit del av rubricerad remiss och vill framföra nedanstående synpunkter.

Situationen på bostadsmarknaden i Stockholm har lett till att det finns hushåll som inte har tillgång till goda bostäder. Detta visar sig bland annat i form av trångboddhet, unga som inte kan flytta hemifrån, osäkra boendeformer, företag som inte kan rekrytera och hushåll som inte kan separera. Bostadsbyggandet i Stockholm har trots detta underliggande bostadsbehov drabbats av en kris som en följd av ökade materialkostnader, stigande räntor och svagare hushållsekonomier. En välfungerande regional bostadsmarknad är direkt kopplad till Stockholms konkurrenskraft och tillväxt. Nu måste länets olika aktörer inom bostadsförsörjningen ta ansvar och samverka på för att möjliggöra för att fler få tillgång till en bostad

Stockholm behöver samtidigt en modern och väl fungerande infrastruktur och effektiva transporter till konkurrenskraftiga priser. Detta utgör ryggraden i en modern marknadsekonomi. Ett robust, tillförlitligt och långsiktigt hållbart transportsystem är en förutsättning för ett fungerande samhälle och näringsliv, samt för Sveriges möjligheter att bidra till uppfyllelsen av de globala hållbarhetsmålen. Avslutningsvis är det nödvändigt att prioritera näringslivets konkurrenskraft för att säkerställa långsiktig tillväxt. Kapacitetsbrist, avbrott och förseningar är skadligt för näringslivet. Det handlar om att mer effektivt vårda och förstärka den stora massan av redan befintlig transportinfrastruktur i länet, men även framtida nybyggnationer.

Synpunkter avseende energi och energiomställning

Byggföretagen är positiva till Regionens holistiska och sektorsövergripande syn på energifrågan. Fjärr-och kraftvärmens betydelse för energisystemet, som flexibilitetsresurs och som viktig aktör i en beredskapskontext har identifierats. Vi ställer oss dock frågande till att regionen i strategin så tydligt tar ställning till en uppvärmningsform (fjärrvärme) ur ett konkurrensperspektiv. Vi vill även

Byggföretagen
Post Box 5054 102 42 Stockholm **Besök** Näringslivets Hus, Storgatan 19 **Telefon** 08-698 58 00, byggforetagen.se
Fakturor www.byggforetagen.se/faktureringsadress

tillägga att val av luft- eller markkabel så som det uttrycks på sida 84-85 inte ligger hos regionen utan hos koncessionsgivande myndighet (EI).

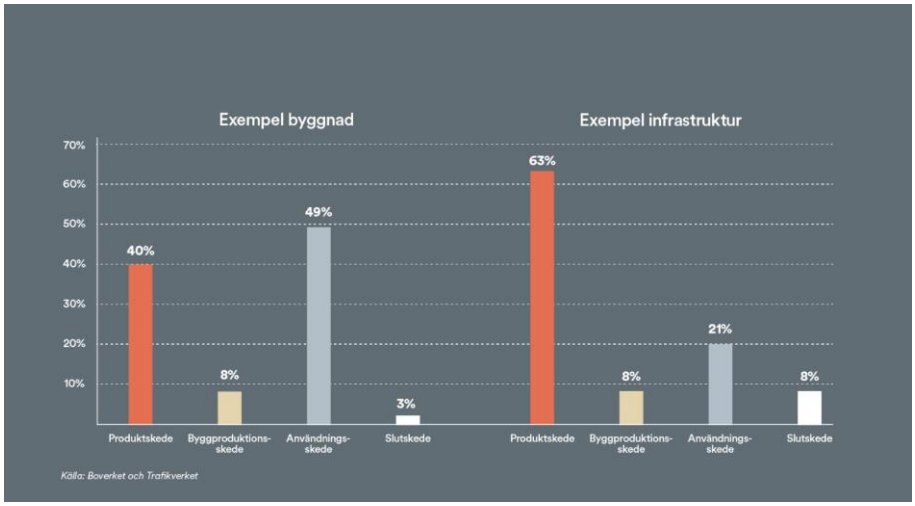
Det ökade behovet av såväl produktion som nätutbyggnad i länet är tydligt. Dock saknas konkreta lösningar eller åtgärdsförslag i strategin. Särskilt vill vi poängtera behovet av mellankommunalt samt inter-regionalt samarbete. Byggföretagen är gärna en av dessa aktörer för dialog och samverkan. Vi vill även poängtera att vi saknar åtgärder kring energiplanering, som vi tror skulle vara ett steg i rätt riktning för att i regionplaneringen omhänderta energifrågan. D.v.s. en strategisk process för kommuner och regioner med syftet att tillsammans med lokal- och regionnät plantera framtida behov av energi i förhållande till industri och annan samhällsutveckling. Vi ser med tillförsikt fram emot den regionala handlingsplanen för elektrifiering och ytterligare strategidokument, som antas ytterligare angripa frågan om ökad regional produktion och behov av nätkapacitet.

Synpunkter avseende bostadsförsörjning

Vi ser mycket positivt på att strategin pekar ut behovet av bostäder som avgörande för Stockholms konkurrenskraft och för att möta arbetsmarknadens kompetensbehov. Trots ett kraftigt minskat bostadsbyggande i Sverige fortsätter både ledtiderna och kostnaderna för planering och tillstånd att öka. Det tyder på ett systemfel. Ineffektiva plan- och tillståndsprocesser driver upp byggkostnaderna och leder i förlängningen till färre bostäder. Men det går att göra annorlunda. Kommuner som sätter upp mål och följer upp sina ledtider lyckas generellt bättre – och visar att arbetssätt spelar roll. Här hoppas vi att Regionen kan erbjuda en plattform för samverkan där kommunerna inom länet kan utbyta erfarenheter i syfte att minska ledtiderna. Byggföretagen står gärna värd för samtal eller samverkan med våra medlemsföretag som bygger bostäder i syfte att bidra till effektiva och nytänkande lösningar. I övrigt vill vi framföra följande:

1. I arbetet med att minska bygg- och fastighetssektorns klimatpåverkan vill vi särskilt lyfta branschens färdplan för fossilfri konkurrenskraft och att regionens krav och mål utgår ifrån färdplanens uppmaningar. Färdplanen och dess uppmaningar samlar en bred skara aktörer inom hela värdekedjan och innehåller uppmaningar till såväl lokala som nationella beställare och beslutsfattare. Strategin lyfter behovet av att de bostäder som byggs är hållbara och sker med liten klimatpåverkan. Vi instämmer i denna ambition men vill särskilt framföra att det generellt sett endast är 8 procent av koldioxidutsläppen i en byggnads eller anläggnings livscykel som sker i byggproduktionsskedet (se nedan för bild). Det är mycket viktigt att regionen i arbetet med kravställan som

utgår ifrån strategins målsättningar vill vi särskilt trycka på att dialog förs med våra medlemsföretag.

2. Angående de föreslagna förhållningssätten som specificerar ett undvikande av exploatering av jordbruksmark. Vi vill att staden är aktiv i Naturrestaureringsförordningens genomförande, exempelvis eftersom artikel 8 om urban grönska och restaurering av urbana ekosystem kan komma att påverka RUFS:ens mål om sammanhängande bebyggelse och att undvika bebyggelse på jordbruksmark.

3. Angående förslagen om att obebyggd mark ska värnas och exploatering av jordbruksmark ska undvikas. Enligt beräkningar är cirka en tredjedel av länet bebyggd mark. Samtidigt är behoven av att skapa nya bostäder och service stora inom länet. Bristen på bostäder i Stockholm hindrar tillväxten och orsakar stora problem för länet. Samtliga kommuner inom länet behöver se strategiskt på markanvändningen för att säkerställa tillgång till byggbar mark och se till att balansen mellan samhälleliga intressen är god.

3 Angående att främja återbruk och cirkulär masshantering ser Byggföretagen positivt på strategins ambition om att öka återbruk och arbeta med masshantering. Särskilt de förhållningsätt som formulerats angående masshantering är efterfrågade av våra medlemsföretag. Vi vill särskilt lyfta att för att byggbranschen lättare ska kunna följa de krav som ställs kring avfallshantering vid bygg- och rivningsprojekt finns Byggföretagens resurs och avfallsriktlinjer. Resurs- och avfallsriktlinjerna vid byggande och rivning tjänar som branschnorm för avfallshanteringen inom bygg- och fastighetssektorn och syftar till att förbättra resurshanteringen i sektorn. Riktlinjerna är ett verktyg för att uppfylla kraven i miljöbalkens allmänna hänsynsregler och avfallshierarkin och för att möta förväntningarna i övrigt från samhället

på branschens material- och avfallshantering. I slutet av 2023 förra året gav vi ut en ny utgåva, med uppdaterad lagstiftning och riktlinjerna är vida använda som en form av branschstandard och nästa uppdatering sker vid sommaren 2025.I syfte att harmonisera arbetssätt och kravställan vill vi lyfta vikten av att kommuner inom länet och andra berörda aktörer använder de riktlinjer som finns i framtagandet av nya styrdokument, processer för uppföljning eller krav.

Synpunkter avseende det regionala transportsystemet

Förslaget till regional strategi lyfter behovet av tydliga satsningar på den regionala transportinfrastrukturen. Detta är mycket välkommet och är av stor betydelse för såväl våra medlemsföretag som för Stockholms attraktivitet och konkurrenskraft. Utöver det som föreslås i strategin vill vi särskilt lyfta Arlandas betydelse för det lokala företagsklimatet och att regionen särskilt beaktar de förslag till att tillgängliggöra Arlanda som föreslås i den utredning som Arlandasamordnaren tagit fram.

Byggföretagen ser positivt på regionens analys om behovet av att verka för ökad transportoptimering av avfallsinsamling och samlastning av varuleveranser. Transporteffektivitet är viktigt för att minska belastningen, samt synkning och planering mellan olika etableringar inom berörda zoner. Vi ser även mycket positivt på analysen att ökade investeringar i ladd- och tankinfrastruktur är av avgörande betydelse för omställningen.

Vi instämmer i att samhällsplanering med ett energi-och klimatperspektiv har stor potential att minska utsläppen av växthusgaser genom att förenkla för goda mobilitetslösningar. Här bör kommunerna inom regionen utvärdera sina egna policys och interna krav om man önskar öppna upp för innovation och goda exempel inom mobilitetsområdet. Det är tex en motsättning att efterfråga innovativa mobilitetslösningar och samtidigt ställa höga krav på p-norm i markanvisningstävlingar.

Angående de föreslagna åtgärderna för att planera städer på ett sådant sätt att det styr mot ett mer hållbart resande ser vi positivt på ökade investeringar i den regionala transportinfrastrukturen. Samtidigt vill vi kommentera förslaget om att reglering av och tillgång till parkering behöver gynna ett ökat resande med gång, cykel och kollektivtrafik. Detta behöver ske på ett sätt som inte påverkar bostadsbyggandet på ett oproportionerligt sätt eller riskerar att driva kostnader. Exploateringsnämnden i Stockholm stad beslutade 2024-12-12, §36, att godkänna nya riktlinjer för projektspecifika och gröna parkeringstal. Riktlinjerna anges bidra till att Stockholm kan ställa om till ett hållbart transportsystem. Förslaget har remitterades och Byggföretagen har fört dialog med medlemsföretag om vilka konsekvenser det kommer att få. I ett läge där bostadsbyggandet redan fallit kraftigt ser vi med oro på att det remitterade

förslaget till nya riktlinjer i vissa delar riskerar att leda till minskad projekteffektivitet med ytterligare minskat och/eller fördyrat byggande som följd, samt att delar i förslaget saknar lagstöd. Riktlinjerna bedöms bidra till ett minskat byggande av bilparkeringsplatser, vilket är positivt för möjligheten att bygga fler bostäder i vissa lägen. Riktlinjerna riskerar att i andra delar dessvärre ge motsatt effekt, dvs. resultera i ett minskat och/eller fördyrat bostadsbyggande. I utformningen av styrmedel som bör införas för att minska antalet biltransporter vill vi särskilt lyfta Stockholms byggmästareföreningens remissvar till riktlinjerna och lyfta vikten av att det inte leder till ett fördyrat bostadsbyggande.

Synpunkter avseende målet om en god kompetensförsörjning

Byggföretagen ser särskilt positivt på att kompetensförsörjningen nämns som ett prioriterad område i strategin. Byggsektorns kompetensförsörjning har en strategisk betydelse – som möjliggörare för investeringar i bostadsbyggande och transportinfrastruktur. Transportinfrastrukturen i Stockholm är avgörande för både staden och regionen. Människor behöver kunna resa via vägar och spår. Det kräver satsningar på kompetens inom anläggning, mark och järnvägskompetens – från ingenjörer till vägarbetare. Med tanke på detta vill vi särskilt framföra följande synpunkter:

- Byggsektorn har en strategisk betydelse – som möjliggörare för etableringar och hållbar stadsutveckling. Här ser vi särskilt ett behov av vuxenutbildning inom anläggning för att möta företagens kommande kompetensbehov.
- Stockholm bör satsa på ett bygg- och anläggningsprogram i ett centralt läge med goda förbindelser för att locka fler sökande. Våra undersökningar bland ungdomar tyder på att skolans geografiska läge spelar stor roll för söktryck.
- Till sist skulle vi även vilja betona behovet av validering och utbildningsinsatser – särskilt för nyanlända och unga, där byggsektorn har potential att erbjuda hållbara karriärvägar.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till [redacted]

BYGGFÖRETAGEN

Kristin Andersson

Regionchef Byggföretagen öst